Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Vîșcu Svetlana
Dosarul nr. 2r-423/24
2-19074482-02-2r-01022024a

D E C I Z I E

26 martie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil al Curţii de Apel Chişinău
În componenţa sa:
Preşedintele completului, judecătorul Eugeniu Clim
Judecătorii Steliana Iorgov şi Olga Cojocaru

Examinând recursul declarat de avocatul Malai Vitalie, în interesele lui Moisei Nicolae împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru emisă la 16 noiembrie 2023, prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de Moisei Nicolae împotriva lui Vacari Ion, S.A. „Registrator Independent Proprietar" (în proces de lichidare), Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare, intervenienți accesorii S.A. „Bucuria", Gîncu Alexandru, privind declararea nulității actului juridic și încasarea cheltuielilor de judecată, -

a c o n s t a t a t :

La data de 06 februarie 2019 avocatul Malai Vitalie în interesele reclamantului Moisei Nicolae s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Vacari Ion, S.A. „Registrator-Centru", Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare, intervenienți accesorii S.A. „Bucuria", Gîncu Alexandru, solicitând anularea Dispoziției de transfer nr. 13658-vânzare-cumpărare din 122 august 2001; repunerea părților în poziție inițială, și anume, obligarea S.A. „Registrator-Centru" să redeschidă contul deținătorului de acțiuni pe numele reclamantului Moisei Nicolae și înscrierea acțiunilor în număr de 592 unități pe numele acestuia.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 noiembrie 2023, cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol în temeiul prevăzut de art. 267 lit. g) CPC.

La data de 01 decembrie 2023 reprezentantul reclamantului Moisei Nicolae, - avocatul Malai Vitalie a declarat recurs împotriva încheierii primei instanțe, solicitând admiterea recursului şi soluționarea prin decizie a incidentului procedural survenit, cu dispunerea anulării încheierii de scoatere de pe rol a acțiunii.

În motivarea recursului avocatul Malai Vitalie a invocat că, ședința din 16 noiembrie 2023, nu a fost stabilită prin acord cu participanții la proces, respectiv, la aceiași dată, fără coordonare cu avocatul pe caz, a mai fost stabilită la ora 09.30 ședință în ordine de apel în cadrul Curții de Apel Chișinău pe dosarul nr. 2-20117563-02-2a-18102022, la care a participat până la ora 10.30. Deoarece au fost stabilite la aceiași oră mai multe ședințe, completul Curții de Apel a examinat o perioadă mai îndelungată cauza, fiind în imposibilitate de a informa instanța cu privire la întârziere.

Susține că, imposibilitatea informării instanței de fond s-a datorat şi fluxului continuu de grefieri a judecătorului Vîşcu Svetlana, iar numărul de telefon al ultimului grefier, şi anume Marcoci Valeria nu a avut posibilitate să-l identifice, iar la nr. de fix indicat pe pagina web al instanței nu răspundea nimeni.

Mai menționează că, fiind prezent în instanță la ora 09.49, a participat doar la pronunțarea încheierii de scoatere de pe rol.

În termenul fixat de instanța de recurs, intimatul nu a depus referință.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă şi cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 din aceeași lege, hotărârile şi încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs/apel în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării/comunicării şi numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Verificând încheierea contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate şi temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil al Curţii de Apel Chişinău conchide că recursul este întemeiat şi pasibil de admis, cu casarea încheierii instanței de fond și trimiterea cauzei la rejudecare în fond, pe motivul încălcării normelor de drept procedural reieșind din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (1) CPC, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

În baza art. 427 lit. b) CPC instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Conform prevederilor art. 267 lit. g) CPC, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sânt

considerate de instanţă ca fiind neîntemeiate, sau nu a solicitat examinarea pricinii în absenţa sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea pricinii în fond.

În corespundere cu art. 206 alin. (2) CPC, dacă reclamantul înștiințat legal despre locul, data şi ora ședinței, nu s-a prezentat la ședința de judecată şi nu a comunicat instanței motivul neprezentării sau dacă motivele sânt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, sau dacă reclamantul nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, iar pârâtul nu cere soluționarea cauzei în fond**,** instanța scoate cererea de pe rol dacă prin acest act procedural nu se încalcă dreptul altor participanți la proces.

În temeiul art.10 alin.(1) şi (3) CPC, sancţiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum şi în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancţiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanţei judecătoreşti, ale participanţilor la proces, cât şi ale persoanelor legate de activitatea acestora şi, în dependenţă de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligaţia de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătoreşti, în alte măsuri prevăzute de lege.

În temeiul art. 9 alin.(1) şi (2) CPC, instanţei judecătoreşti îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conţinut sânt stabilite de prezentul cod şi de alte legi.

În speță, Colegiul civil a constatat că, la data de 06 februarie 2019 avocatul Malai Vitalie în interesele reclamantului Moisei Nicolae s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva lui Vacari Ion, S.A. „Registrator-Centru”, Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare, intervenienți accesorii S.A. „Bucuria”, Gîncu Alexandru, solicitând anularea Dispoziției de transfer nr. 13658-vânzare-cumpărare din 122 august 2001; repunerea părților în poziție inițială, și anume, obligarea S.A. „Registrator-Centru” să redeschidă contul deținătorului de acțiuni pe numele reclamantului Moisei Nicolae și înscrierea acțiunilor în număr de 592 unități pe numele acestuia.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 noiembrie 2023, cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol în temeiul prevăzut de art. 267 lit. g) CPC.

Instanța de recurs atestă şi că, pentru a fundamenta încheierea, instanța de fond a făcut trimitere la art.267 lit. g) care prevede că, dacă reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sânt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate sau nu

a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea cauzei în fond.

În accepțiunea Colegiului, pentru a fi aplicabile prevederile art. 267 lit. g) CPC, legiuitorul a stabilit două condiții cumulative şi anume: reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședința de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sânt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate sau nu a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea cauzei în fond.

Raportând exigențele legii la circumstanțele de fapt, Colegiul relevă că art. 267 lit. g) CPC, defineşte sancţiunile procedurale aplicabile reclamantului care prin neprezentarea în şedinţa de judecată, își manifestă lipsa de interes în soluționarea fondului cauzei, situaţie ce implică citarea legală a acestuia întru determinarea posibilităţii aplicării sancţiunii.

La caz, avocatul Malai Vitalie nu a fost prezent la ședința de judecată din data de 26 mai 2023 și 16 noiembrie 2023, adică ultimele două ședințe de judecată, iar în ultimul caz, avocatul Malai Vitalie invocă faptul că, s-a aflat în incinta Curții de Apel Chișinău până la ora 10.30. Astfel, a fost în imposibilitate de a informa instanța de fond despre reținerea sa în instanța de apel.

Colegiul reține că, este incert argumentul avocatului Malai Vitalie despre faptul prezenței sale la ședința de judecată din instanța de fond doar la pronunțarea încheierii, la ora 09.49, ori, în acest caz nu este clar în ce mod a avut loc deplasarea fizică a acestuia de la instanța de apel la instanța de fond. Însă, în același context Colegiul reține că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 16 noiembrie 2023, aceasta s-a finisat la ora 10.57 (Vol. I, f.d.18).

Reține Colegiul însă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în cauza dată, prima instanță a finalizat examinarea cauzei în fond, a audiat pledoariile părților, iar ulterior a dispus reluarea examinării cauzei, urmând a se retrage în camera de deliberare pentru adoptarea și pronunțarea hotărârii. Mai indică Colegiul și că, cauza se află pe rolul instanței de judecată încă din anul 2019, iar scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată la etapa pledoariilor părților, nu ar face altceva decât să încalce dreptul la un proces echitabil.

Astfel, deși legislatorul împuternicește instanța de fond de a scoate de pe rol cererea de chemare în judecată prin prisma art. 267 lit. g) din Codul de procedură civilă, aceasta în fiecare caz în parte, urmează să verifice aplicabilitatea temeiurilor care ar sta la baza scoaterii de pe rol, evitând un formalism excesiv, care poate avea drept consecință îngrădirea accesului liber la justiție.

Instanţa de recurs menţionează că, soluţia adoptată de instanţa de fond prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanţiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, care statuează că,

orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil.

Conform prevederilor art. 61 alin. (1) CPC părţile în proces sânt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Aşadar, nu se pune la îndoială faptul că, în raporturile civile trebuie să existe anumite reguli şi sancțiuni menite să disciplineze participanții la proces, însă doar acei care comit abuzuri, la caz însă, se atestă o situație cauzată de anumite împrejurări care nu pot fi imputabile avocatului recurentului, - aflarea sa la examinarea unei cauze în instanța de apel și imposibilitatea contactării telefonic a grefierului instanței de fond.

Instanţa de recurs apreciază ca fiind întemeiate argumentele reprezentantului recurentului, precum că instanța de fond neîntemeiat a scos de pe rol cererea de chemare în judecată, în condițiile în care lipsa acestuia a fost una motivată, caz în care nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 267 lit. g) CPC de scoatere a cererii de pe rol.

Respectiv, Colegiul nu poate accepta şi admite abordarea situaţiei în modul în care a făcut-o prima instanţă, or, în speţă, scoaterea cererii de pe rol este lipsită de o bază legală, îngrădeşte accesul liber la justiţie garantat de art. 20 din Constituţie şi este contrară art.6 CEDO care asigură dreptul la un proces echitabil.

Astfel, apreciind în cumul cele indicate supra, Colegiul, atestă că prima instanţa, fără suport juridic, a dispus scoaterea cererii de pe rol în temeiul art. 267 lit. g) CPC, or, nu a fost întrunită nici una din condițiile cumulative, stipulate în norma legală, care ar permite scoaterea cererii de pe rol.

Prin urmare, instanțele de judecată au îndatorirea legală şi constituţională de a sancţiona participanţii la proces în cadrul examinărilor judiciare cu mijloacele oferite de lege, astfel încât orice exercitare abuzivă şi ilegală a prerogativelor instanţei de judecată afectează în orice mod drepturile fundamentale ale cetăţeanului.

În această ordine de idei, Colegiul notează că instanţa trebuie să întreprindă toate acţiunile procedurale prevăzute de lege, avându-se în vedere faptul că de corectitudinea şi succesivitatea acestor acţiuni, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.

Analizând rigorile legii în raport cu soluţia dată de instanţa de fond se constată că, aceasta este una neîntemeiată, dat fiind aplicarea incorectă a normelor de drept procedural, or, concluziile de fapt ale instanţei sunt contrare prevederilor procedurale civile, care reglementează institutul scoaterii cererii de pe rol.

Prin urmare, încheierea instanţei de scoatere a cererii de chemare în judecată de pe rol este una arbitrară, contrară circumstanţelor de fapt şi de drept ale cauzei, fiind una nejustificată.

În consecinţă, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 noiembrie 2023, cu remiterea cauzei la examinare în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, Colegiul Civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău, -

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de avocatul Malai Vitalie, în interesele recurentului Moisei Nicolae.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 noiembrie 2023 prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de Moisei Nicolae împotriva lui Vacari Ion, S.A. „Registrator Independent Proprietar” (în proces de lichidare), Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare, intervenienți accesorii S.A. „Bucuria”, Gîncu Alexandru, privind declararea nulității actului juridic și încasarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei la judecare în fond, în aceeași instanță și în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul Eugeniu Clim

Judecătorii: Steliana Iorgov

Olga Cojocaru